

МАТЕРІАЛИ
ДВАДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТОЇ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Одеса
18 листопада 2024 року

Україна Польща Литва Румунія
Чехія Швейцарія

Ukraine Poland Lithuania Romania Czech Republic

Switzerland

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Одеська політехніка»
Навчально-науковий інститут гуманітарних наук
Кафедра психології та соціальної роботи

Співорганізатори:

Гуманітарно-економічна академія в Лодзі (Польща)
Литовський університет наук про здоров'я (Литва)
Університет Сучави (Румунія)
Західно-чеський університет (Чехія)
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
Головне управління праці та соціального захисту населення
Одеської обласної державної адміністрації
Громадська організація «Асоціація професійних Консультантів і
Супервізорів»

**МАТЕРІАЛИ
ДВАДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ
СФЕРІ»**

18 ЛИСТОПАДА 2024 РОКУ

Одеса
2024

УДК 316.472+159.923](058)
А43

Редакційна колегія:

Головний редактор: Корнешук В. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Члени редакційної колегії:

Алмонайтене Юона Сильвія, доктор соціальних наук, доцент кафедри психології здоров'я Литовського університету наук про здоров'я (Каунас, Литва)

Ширвінскене Гедре, доктор соціальних наук, доцент, завідувач кафедри психології здоров'я Литовського університету наук про здоров'я (Каунас, Литва)

Климанська Л. Д., доктор політичних наук, професор кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка»

Колот С. О., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Пивоварчик І. М., кандидат психологічних наук, доцент, супервізор, психолог Приватного закладу «Одеський ліцей «ВЕДА»»

Пупцев А. Є., кандидат педагогічних наук, доцент, професор Департаменту гуманітарних наук і мистецтв Європейського гуманітарного університету (Вільнюс, Литва)

Романовська Л. І., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету

Тодорцева Ю. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Федірчик Т. Д., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рецензенти:

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Кононенко О. І., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної психології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали двадцять
А43 четвертої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18
листопада 2024 р.) / гол. ред. В. В. Корнешук. – Одеса: ФОП
Бондаренко М. О., 2024. – 235 с.

У збірнику опубліковані матеріали українських та зарубіжних авторів, які висвітлюють проблеми психології, соціальної роботи, кадрового менеджменту та професійної підготовки фахівців.

УДК 316.472+159.923](058)

© Національний університет «Одеська політехніка»,
кафедра психології та соціальної роботи, 2024 р.

1

Проблемне поле сучасних соціальних досліджень
Problematic field of contemporary social studies

2

Кадровий менеджмент і сучасні технології управління
Staff management and modern management technologies

3

Соціальна допомога та проблеми
психологічного консультування
Social care and counseling issues

4

Сучасна теорія та практика соціальної роботи
Contemporary theory and practice of social work

5

Соціальна політика та права людини
Social policy and human rights

6

Соціальна педагогіка
Social pedagogics

7

Проблеми підготовки фахівців у вищій школі
The problems of training specialists at the university

*Автори несуть відповідальність
за унікальність тексту тез і дотримання вимог
академічної доброчесності*

Зміст

1. ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Лисенко О. М., Узун Т. К. (Одеса, Україна)	18
Типологізація кризи та її характерні ознаки	
Прокопович Л. В. (Одеса, Україна)	20
Соціальна орієнтованість діалогу в «театрі» буття	
Хоменко К. М. (Одеса, Україна)	22
Посттравматичний стресовий розлад у дітей та підлітків в умовах війни в Україні	
Волошенко М. О., Кудрявцева О. В. (Одеса, Україна)	24
Психологічні особливості переживання бар'єрів публічних виступів	
Кармалюк С. П., Дутка Ю. Р. (Чернівці, Україна)	26
Адаптація молоді до соціальних змін у великому місті	
Анісімов А. Ю., Ремез Н. Д. (Одеса, Україна)	29
Організація дистанційного моніторингу за проведенням вступних випробувань як ефективна форма контролю	
Шагай А. А., Азаркіна О. В. (Одеса, Україна)	32
Синдром емігранта як причина депресії при адаптації до нової країни	
Лисенко О. М., Кузнецова М. О. (Одеса, Україна)	34
Розлади аутистичного спектру у дітей: сучасні тенденції	
Кравець Ю. О. (Одеса, Україна)	37
Вплив надзвичайної ситуації на психічне здоров'я та психосоціальне благополуччя підлітків	
Кушніренко О. В. (Одеса, Україна)	40
Взаємозв'язок особистісних характеристик і професійної мотивації психолога	
Гузенко В. А., Швець Н. М. (Одеса, Україна)	42
Професійна стійкість викладача ЗВО	
Кубко В. П. (Одеса, Україна)	44
Стрес як психологічний предиктор резильєнтності особистості в умовах війни	
Колот С. О., Христич А. Л., Феденко М. М. (Одеса, Україна – Женева, Швейцарія)	46
Підходи до концептуалізації прокрастинації	
Степаненко О. В., Хозраткулова І. А. (Одеса, Україна)	49
Розлади харчової поведінки у жінок	
Шинкаренко Л. В., Шинкаренко В. М. (Одеса, Україна)	51
Дослідження впливу інфляції на рівень заробітної плати математико-статистичними методами	

ораторів та їхньою здатністю долати страх перед аудиторією. Результати дослідження показали, що особи з високим рівнем самооцінки та здатністю до емоційної регуляції частіше успішно справляються зі страхом перед виступами. Водночас ті, хто має високий рівень тривожності, частіше переживають труднощі під час публічних виступів.

Для подолання бар'єрів публічних виступів важливо розвивати психологічну стійкість, впевненість у собі та навички емоційної регуляції. Систематична практика публічних виступів у безпечному середовищі може допомогти ораторам набути впевненості в собі. Використання дихальних технік, медитації та візуалізації успішного виступу може знизити рівень тривожності. Також важливо, щоб оратори отримували підтримку і зворотний зв'язок від колег або тренерів, що може сприяти їхньому розвитку. Розуміння психологічних особливостей, які впливають на переживання бар'єрів під час публічних виступів, є важливим етапом у підготовці ораторів.

ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Конівіцька Т. Я. Підготовка до публічного виступу: практичний посібник для студентів-психологів. Львів: ЛДУ ДЖД, 2019. 133 с.
2. Массанов А. В. Психологічні бар'єри в діяльності людини. *Наука і освіта*. 2009. №4. С. 21–26.
3. Саннікова О. П., Саннікова А. О. Сценічні бар'єри: диференціально-психологічний підхід: монографія. Одеса: ВМВ, 2014. 238 с.

Кармалюк С. П., Дутка Ю. Р. (Чернівці, Україна)
АДАПТАЦІЯ МОЛОДІ ДО СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН
У ВЕЛИКОМУ МІСТІ

У тезах розкрито особливості адаптація молоді до соціальних змін та трансформацій у великому місті. Визначено, що вплив міста на молодь є складним та багатогранним. Доведено, що успішна адаптація молоді до нового соціального середовища може сприяти розвитку її стійкості, гнучкості та інших важливих життєвих навичок.

Karmaliuk S., Dutka Y. (Chernivtsi, Ukraine)
YOUTH ADAPTATION TO SOCIAL CHANGES
IN A BIG CITY

The theses reveal the peculiarities of youth adaptation to social changes and transformations in a big city. It was determined that the influence of the city on young people is complex and multifaceted. It has been proven that the successful adaptation of young people to a new social environment can contribute to the development of their resilience, flexibility and other important life skills.

У сучасному світі, де великі міста функціонують як центри економічного, соціального та культурного розвитку, адаптація молоді до постійних соціальних змін оточуючого середовища є надзвичайно важливою. Економічно-промислові центри, як і столиця, приваблюють молодь своєю

можливістю для самореалізації, кар'єрного та культурного розвитку, але водночас створюють унікальні виклики і труднощі, пов'язані з конкуренцією, анонімністю та швидкими соціально-економічними змінами.

Молодь, перебуваючи у фазі (соціального, психологічного, світоглядного) становлення особистості, значно більше, ніж інші вікові групи, схильна піддаватись різноманітним впливам. Вона реагує на них більш безпосередньо та активно, що зумовлює високий рівень невизначеності у соціальній поведінці та мінливість ціннісних орієнтацій.

До недавню, подібні тенденції ще не були такими виразними, адже майбутнє для молодих людей здавалося більш передбачуваним. Проте, в умовах турбулентності суспільного розвитку, кардинальних трансформацій багатьох соціальних інститутів, процес формування та появи нових соціальних ризиків сприяє певній розгубленості та невпевненості серед молодих людей, які поміняли соціальне середовище. Тому дослідження особливостей адаптації молоді до соціальних змін у великих містах є особливо актуальним для сучасної української науки.

Вплив сучасного міста на молодь є складним та багатограним. Існує як багато потенційних переваг, так і ризиків, пов'язаних з життям у місті, тому адаптація конкретної молодої людини до згаданих змін залежатиме від її індивідуальних особливостей та досвіду.

Соціальна інтеграція в міське середовище через освіту є ключовим аспектом адаптації молоді до нових соціальних парадигм. Дослідження ролі освіти, у цьому контексті, включає доступ до освітніх установ, якість освітніх послуг та можливості для професійного зростання.

Одним із основних чинників успішної соціальної адаптації є доступ до якісної освіти. Великі міста, зазвичай, мають кращий вибір освітніх установ, що створює сприятливі умови для отримання молодими людьми необхідних знань та навичок, які сприятимуть їй успішній інтеграції в суспільство. Адже «освіта – це спеціально спрямована та керована частина соціалізації індивіда; цілеспрямований процес і результат виховання та навчання в інтересах особистості, створення умов для її максимально повної самореалізації» [2]. Крім того належна освіта сприяючи постійному професійному зростанню молоді, суттєво розширює її комунікативні можливості. Великі міста зазвичай пропонують широкий спектр освітніх програм та курсів, які допомагають молодим людям розвивати свої таланти та здібності. Якісна фахова освіта також відкриває додаткові можливості для заробітку та кар'єрного росту, що є важливим чинником у процесі соціальної адаптації молодих людей.

Соціальна адаптація та психологічна підтримка відіграють ключову роль у процесі пристосування молоді до життя у великому місті. Адже переїзд у економічно-культурний або промисловий центр, далеко від родини та друзів, як правило викликає стрес та неспокій у молодих людей, оскільки вони змушені звикати до нового соціального середовища, нових людей та нового ритму життя. Тому соціальна самоідентифікація стає важливим фактором успішної адаптації молоді. «Наші переконання щодо себе

відіграють важливу роль у формуванні нашого життя, впливаючи на те, що ми вирішуємо робити, а що не робити. Вони контролюють те, як ми думаємо, відчуваємо та взаємодіємо з навколишнім світом. Іншими словами, переконання контролюють поведінку. Тут важливу роль відіграє самоідентичність, яка є просто кульмінацією переконань, які формують те, як ми сприймаємо себе» [3].

Знайти своє місце у великому місті, визначити свої цілі та цінності, зберегти свою індивідуальність у суспільстві масового споживання є досить складним завданням, яке потребує підтримки фахівців молодіжних служб, котрі допоможуть краще зрозуміти себе та свої потреби.

Такий підхід до проблеми, є важливою складовою успішної адаптації молоді до життя у великому місті й допоможе їй подолати відчуття самотності, невпевненість у собі. Групові зустрічі чи індивідуальні консультації у соціального фахівця з проблем молоді, допоможуть не лише подолати наявні труднощі, а й уникнути структурної соціальної ізоляції.

Нові друзі та розбудова нових соціальних зв'язків є надзвичайно важливим компонентом соціальної адаптації молоді. Створення мережі підтримки, взаємна допомога та спільні заняття можуть допомогти молодим людям відчувати себе менш самотніми та більш підтриманими у новому середовищі.

Соціальна підтримка також повинна включати в себе доступ до соціальних послуг та програм для молоді, які надають підтримку у вирішенні практичних проблем, таких як пошук житла, фінансова допомога або доступ до медицини.

Культурний шок є важливим аспектом, який серйозно впливає на результати адаптації молоді до нового середовища у великому місті. Цей феномен виникає, коли індивід відчуває дезорієнтацію та незручність у новому культурному оточенні через різницю у цінностях, нормах, традиціях і способах життя. Для молоді, що переїжджає до великого міста, культурний шок може бути особливо інтенсивним через різноманітність культурних, етнічних та соціальних груп, які складають міський соціум. Цей досвід може викликати стрес та навіть негативно вплинути на психічне здоров'я молодих людей.

Вплив культурного шоку на молодь може бути різним, від захоплення до відчуження та емоційного дискомфорту. «Успішна субкультурна адаптація має на увазі не лише набуття нових навиків і стереотипів поведінки, але і здатність правильно інтерпретувати поведінку партнерів з культурної комунікації» [1]. Вона передбачає також пошук рівноваги між збереженням власної ідентичності та адаптацією до нового оточення.

Технологічна адаптація також є важливою складовою соціальної адаптації молоді у великому місті. Сучасні технології, зокрема Інтернет та соціальні мережі, надають молоді безліч можливостей для спілкування, інтеграції та отримання інформації. Використання онлайн-сервісів та віртуальних спільнот є не тільки засобом зв'язку, але й сприяє формуванню нових соціальних зв'язків та інтересів.

Соціальні мережі стають важливим інструментом, який допомагає молоді знайти цікавих однодумців, спілкуватися зі старими друзями та формувати нові зв'язки, що особливо актуально для людей, які переїжджають у місто де немає знайомих.

Завдяки соціальним мережам, молодь може вести бесіди, спілкуватися у групах та спільнотах, обмінюватися думками, ідеями та досвідом. Ставши потужною платформою для обговорення нових думок, ідей та переконань, соціальні мережі сприяють формуванню активної громадської позиції молоді щодо важливих суспільних питань.

Розглянувши особливості адаптації молоді до соціальних змін у великому місті, можемо констатувати, що даний процес є складним і багатогранним. За останні десятиліття великі міста стали привабливим місцем для молоді завдяки своїм можливостям щодо особистісного розвитку. Проте, разом з цим, молодь стикаються з численними викликами та труднощами, як то високий рівень конкуренції, анонімність, швидкий темп життя та соціальна ізоляція, які негативно впливають на процес її соціальної адаптації.

ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Біленька І. Г. «Культурний шок» і адаптація до нової культури. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series»Theory of Culture and Philosophy of Science»*. №. 940 (2011). Вип. 42. URL: <https://periodicals.karazin.ua/thcphs/article/view/1981>
2. Михед І.В. Соціальна адаптація та рівень вихованості учнівської молоді в умовах сучасного освітнього процесу. *Бібліотека методичних матеріалів*. URL: <https://vseosvita.ua/library/vistup-na-pedagogicnij-radi-na-temusocialna-adaptacia-ta-riven-vihovanosti-ucnivskoi-molodi-v-umovah-sucasno-go-osvitnogo-procesu-208571.html>
3. Tanya Stephenson. Building a powerful self-identity: Why it matters for adolescents. *Monash University*. URL: <https://lens.monash.edu/@education/2023/05/01/1385697/building-a-powerful-self-identity-why-it-matters-for-adolescents>

Анісімов А. Ю., Ремез Н. Д. (Одеса, Україна)

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ ЗА ПРОВЕДЕННЯМ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА КОНТРОЛЮ

У тезах висвітлюються питання особливостей організації дистанційного моніторингу за проведенням вступних випробувань як ефективної форми оптимізації контролю під час проведення комп'ютерного тестування в умовах воєнного стану в Україні.

Наукове видання

**МАТЕРІАЛИ
ДВАДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ»
м. Одеса, 18 листопада 2024 р.**

Головний редактор В. В. Корнєщук

Підписано до друку 15.11.2024.
Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 13,67.
Наклад 100 прим.

Надруковано у ФОП Бондаренко М.О.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014 р.
м. Одеса, вул. В.Арнаутська, 60
т. +38 0482 35 79 76
info@aprel.od.ua

